

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 499 | ו' שבט תש"ע | 21.1.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il | מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

חוק חינוך ממלכתי משלב; 300 בתי"ס מבקשים ליישם, משרד החינוך לא מקצה תקציב

המגיעים מאורח חיים שונה, ומוכנים ללמוד תחת קורת גג אחת. שושני הוסיף, כי משה"ח נתקל בקשיים שונים ביישום חוק חינוך ממלכתי משלב. אחד מהקשיים הוא, שבחוק לא הוגדרה מסגרת תקציבית ליישומו. לדבריו, משה"ח צריך למנות אחראי ליישום החוק ולקיים בנושא השתלמויות למורים – מה שעולה כסף. בתגובה טען הרב מלכיאור, כי ליישום החוק דווקא הוגדר תקציב, העומד על כ-25 מיליון ש"ח. חבר הכנסת אלכס מילר, חבר ועדת החינוך של הכנסת ומיוזמי החוק, אמר בכנס, כי לא יעלה על הדעת שבכנסת עובר חוק ומוגדר לו תקציב, והכסף אינו נמצא בתקציב משה"ח. לדבריו, אם לא תיפתר בעיה זו, הוא יפעל בדרכים פרלמנטריות לפתרונה. חבר הכנסת מילר הוסיף, כי בעשרות בתי"ס המשלבים שכבר פועלים, אין בעיות משמעת ואלימות. לטענתו, החינוך המשלב הוא פתרון לבעיות קשות אלו במערכת החינוך. (המשך בעמ' 2)

300 בתי"ס ברחבי הארץ מבקשים ליישם את "חוק חינוך ממלכתי משלב". על כך מסר חבר הכנסת לשעבר ומיוזמי החוק, הרב מיכאל מלכיאור, בכנס בנושא "החינוך המשלב", שהתקיים השבוע. את הכנס ערך ארגון "צו פיוס", בשיתוף עם עמותות קשת ומיתרים, המפעילות בתי"ס משלבים. חוק חינוך ממלכתי משלב אושר לפני כשנה וחצי בכנסת. על פי החוק, ביי"ס משלב ישתייך לנתיב הממלכתי. ביי"ס כזה יושלב בתוכנית הלימודים תוכנית השלמה מיוחדת, שתכלול לימודים של מקורות יהודיים בהיקף נרחב, עיסוק בזהות היהודית וחינוך לערכי הסובלנות במורשת ישראל. בביה"ס המשלב ילמדו ביחד תלמידים מהזרמים החילוני, המסורתי והדתי.

לטענת הרב מלכיאור, חוק החינוך המשלב הוא מהפכה בחשיבה הישראלית, שלא הייתה כמוה מאז קום המדינה. "בן גוריון חילק את מערכת החינוך לנתיבים שונים, מה שיצר פילוג ובדלנות. כל קהילה צריכה חינוך ייחודי משלה. החינוך היהודי הפך למונופול של הנתיב הממלכתי-דתי והנתיב החרדי, ונפסל בנתיב הממלכתי", אמר הרב מלכיאור. לדבריו, השינוי החל רק כשהוקמו בתי"ס של רשת תל"י – תגבור יהדות לפני כ-15 שנה. בעקבות זאת פתחו בשנים האחרונות מספר עמותות מסגרות חינוך נוספות, שהמייחד אותן הוא הרצון לשלב תלמידים מזרמים שונים ולא רק לתגבר את לימודי היהדות. הרב מלכיאור הוסיף, כי מדי שנה חל גידול של כ-20%-25% במספר בתי"ס המשלבים. לדבריו; "עם כל הכבוד לעמותות המנהלות בתי"ס משלבים, משה"ח הוא שצריך להוביל את המהלך על פי החוק, כמו שמתחייב במדינה מסודרת ובעיקר במדינה יהודית". הרב מלכיאור ביקש ממנכ"ל משה"ח, ד"ר שמשון שושני, שהשתתף בכנס, כי משה"ח יקצר את תהליכי ההיערכות ליישום החוק.

מנכ"ל משה"ח ציין בדבריו בכנס, כי בתוכנית משה"ח לשנים תש"ע ותשע"א הועמד תגבור מורשת ישראל בבתיה"ס בראש סדר העדיפויות. לטענת ד"ר שושני, הפלגנות במערכת החינוך מגיעה כיום לשיאים שלא היו בעבר. לדבריו, בתי"ס החרדיים בודקים את אורח החיים של התלמידים לפני שהם מקבלים אותם, מה שהביא להיווצרותם של אין ספור "חדרים". בכל ביי"ס כזה לומדים תלמידים מקהילה בעלת אורח חיים ייחודי. שושני הוסיף, כי הפלגנות קיימת גם בחינוך הממלכתי-דתי, וקהילות רבות יוצאות ממנו ומקימות בתי"ס משלהן. לדבריו, החינוך המשלב מבקש להקים בסיס פדגוגי לתלמידים

30 מיליון ש"ח מתקציב משה"ח ב-2009 לא נוצלו

30 מיליון ש"ח מתקציב משה"ח ב-2009 לא נוצלו. כך חושף מסמך של מרכז המידע והמחקר של הכנסת. המסמך הוצג השבוע בישיבת ועדת החינוך של הכנסת. מדובר בסכום שמשה"ח גם לא התחייב ב-2009 להשתמש בו למטרה מסוימת לאחר סיום השנה, ולכן הוא יוחזר למשרד האוצר. יש לציין, כי על פי המסמך צומצם התקציב הלא מנוצל של משה"ח במידה ניכרת ב-2009 לעומת השנים הקודמות. כך, למשל, עמד תקציב הלא מנוצל בשנת 2008 על 80 מיליון ש"ח וב-2007 – על 50 מיליון ש"ח. מנכ"ל משה"ח, ד"ר שמשון שושני, אמר בישיבה, כי ניצול תקציב משה"ח עומד כיום על 99.9%. לדבריו; "זהו שיא שקשה למצוא במשרדי הממשלה האחרים". מוועדת החינוך נמסר, כי מן הראוי שלרשות מנכ"ל משה"ח תעמוד חשבות על, שתרכז את עבודת חמשת החשבונות הקיימות כיום במשרד. בוועדה טוענים, כי ריבוי החשבונות מקשה את הפיקוח השוטף על השימוש בתקציב. כמו כן קראה ועדת החינוך למשרד האוצר לאפשר למשה"ח להשתמש בתקציב שלא נוצל ב-2009 לפרויקטים חד פעמיים, כמו רכישת מחשבים למוסדות החינוך, או לפחות לקזז אותו מהקיצוץ שהושת על תקציב המשרד.

בתשע"א תופעל בחינוך הממלכתי והממלכתי-דתי תוכנית לימודים אחידה במורשת ישראל

היהודית שעות לימודים רבות בחינוך הממלכתי. לדבריו, פרקים במורשת משולבים במקצועות כמו תנ"ך, היסטוריה, תושבי"ע, מחשבת ישראל וספרות. למרות זאת, התלמיד הישראלי הממוצע יודע פחות על המורשת היהודית מאשר התלמיד היהודי הממוצע בחו"ל, שלומד מורשת יהודית הרבה פחות שעות. לדבריו הסיבה לכך היא, שהתלמיד הישראלי נחשף לאוסף מקרי של פרקים ויצירות "שאינו מתחבר לשום דבר". פרופ' איש שלום הוסיף: "אין כל שיח בין המפמ"רים והוועדות המתכננות את תוכניות הלימודים השונות במקצועות היהדות ומדעי הרוח".

בשנת הלימודים הבאה, תשע"א, תופעל בחינוך הממלכתי ובחינוך הממלכתי-דתי תוכנית לימודים אחידה במורשת ישראל. על כך הודיע יו"ר ועדת המקצוע במורשת ותרבות ישראל, פרופ' בני איש שלום, בכנס החינוך המשלב. לדבריו, פיתוח התוכנית נמצא בימים אלו בשלבי סיום. פרופ' איש שלום ציין את שיתוף הפעולה הפורה בין המפמ"רים למחשבת ישראל בחינוך הממלכתי ובחינוך הממלכתי דתי, צילה מירון-אילן והרב ד"ר יוחאי רודיק, במסגרת ועדת המקצוע שפיתחה את התוכנית. לדברי פרופ' איש שלום, כבר כיום מוקדשות לחינוך בנושאי המורשת

עיריית תל אביב תיישם המלצות לשינויים במערכת החינוך בעיר

כמו כן ממליצה הוועדה לשים דגש על פיתוח מקצועי של מורים המלמדים מתמטיקה, מדעים ושפות, ולשפר את מיומנויות ההוראה וההערכה שלהם.

המלצות מרכזיות נוספות של הוועדה הן: ליצוק תכנים חדשים בתוכניות הלימודים בכיתות ז'-ט', במטרה להטמיע אצל התלמידים דרכי למידה אפקטיביות; להגדיל את היקף הלימוד העצמי של התלמידים, באמצעות הרחבת השימוש בהוראה מרחוק, ויצירת תוכנית לימודים אישית לכל תלמיד; להעמיק את הפיתוח המקצועי של מנהלי בתי"ס והמורים; להנהיג שיתוף בידע מקצועי בין בתי"ס, במטרה לשפר את איכות הניהול וההוראה; להרחיב את מקורות המידע במערכת החינוך העירונית, בין היתר באמצעות מיסוד בסיס נתונים רחב ושקוף ברמה הבית ספרית וברמה העירונית; לטפח את הקשר בין מערכת החינוך לקהילה ולמוסדות התרבות; לחזק את בתי"ס המשרתים אוכלוסיות חלשות, ולפתח תוכנית רב אגפית, שמטרתה לקדם תהליכים פדגוגיים בבתי"ס ולמנוע נשירה.

עיריית תל אביב הכריזה השבוע על תוכנית אסטרטגית חדשה למערכת החינוך בעיר. מהעירייה נמסר, כי ראש העירייה, רון חולדאי, ומנהלת מינהל החינוך, דפנה לב, החליטו לבחון מחדש סוגיות מרכזיות במערכת החינוך בעיר. לשם כך הוקמה לפני כשנה ועדה, שמטרתה הייתה לגבש תוכנית חינוך אסטרטגית רב-שנתית, המותאמת לגידול במספר התושבים ולשינויים בצורכיהם.

בוועדה השתתפו נציגים ממטה מינהל החינוך, משה"ח, מנהלי בתי"ס, מורים והורים. את הוועדה ליווה בייעוץ אקדמי פרופ' יזהר אופלטה, מאוניברסיטת תל אביב.

אחת מההמלצות המרכזיות של הוועדה היא לבנות רצף חינוכי בין מוסדות החינוך בעיר ובין החינוך הפורמאלי לחינוך הבלתי פורמאלי. על פי ההמלצה, הרצף יבוא לידי ביטוי גם בתוכניות הלימודים.

המלצה נוספת היא להתמקד במקצועות מתמטיקה, מדעים ושפות. הוועדה ממליצה, כי העירייה תפתח פעילויות לימודיות בכל שכבות הגיל, שמטרתן היא לעורר עניין בקרב התלמידים במקצועות אלו.

לקראת הכנס הארצי; מספר התלמידים במסגרות המצטיינים גדל ב-30%

241 תלמידים מגני חובה וכיתות א' ובי' בתוכנית ניסוי לתלמידים מצטיינים בגיל הרך.

ב-2010.1.28 יערוך האגף למחוננים את הכנס הארצי השלישי לחינוך למצוינות בישראל. כותרתו של הכנס, שיתקיים באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע, היא "בשביל הצטיינות - תלמידים פוגשים מורים". הכנס יעסוק בתהליכי החונכות, היצירה, העבודה והלימוד, המובילים תלמידים ומורים למצוינות. בכנס תרצה, בין היתר, כלת פרס נובל לכימיה, פרופ' עדה יונת.

כ-12,408 תלמידים מחוננים, בעלי רמת משכל 135 ומעלה, לומדים השנה במסגרות המחוננים השונות. על כך נמסר לקו לחינוך מהאגף למחוננים ומצטיינים. השנה חל גידול קל, של כמה מאות תלמידים, במספר המשתתפים במסגרות המחוננים. על פי נתוני האגף, 7,670 תלמידים מחוננים לומדים יום בשבוע במרכזי המחוננים ו-2,389 בכיתות מחוננים בבתי"ס. 950 תלמידים נוספים, מחטיבות הביניים, לומדים בבתי"ס הווירטואלי למחוננים, שמפעיל האגף בשיתוף עם מטח והיחידה לנוער שוחר מדע באוניברסיטת תל אביב. מהאגף נמסר, כי השנה הוכפל מספר התלמידים בבתי"ס הווירטואלי הודות לסיוע של קרן לגסי הריטגי. 950 תלמידים נוספים לומדים בבתי"ס למחוננים באומנויות, תלמה ילון בגבעתיים והאקדמיה למחול ולמוזיקה בירושלים. 448 תלמידים נוספים לומדים במוסדות להשכלה גבוהה. 17 תלמידים, המוגדרים כמחונני-על בעלי רמת משכל 155 ומעלה, משתתפים בתוכנית מנחים-עמיתים, המתקיימת בסיוע קרן לגסי-הריטגי.

בשנת תשס"ו החל האגף להפעיל מסגרות מיוחדות גם לתלמידים מצטיינים. במספר התלמידים המשתתפים במסגרות אלו חל השנה גידול של כ-30%, מ-17,940 בתשס"ט ל-23,551. 11,543 תלמידים מצטיינים משתתפים בתוכנית אמירים, שבמסגרתה הם מקבלים בבתי"ס שיעורי העשרה במקצועות שונים. 3,871 תלמידים נוספים לומדים יום בשבוע, בשעות אחר הצהריים, במרכזי המחוננים. עוד 7,261 תלמידים משתתפים בתוכנית למצטיינים של המרכז הישראלי למצוינות בחינוך. 590 תלמידים נוספים משתתפים בחוגים של גופים שונים, הנתמכים על ידי האגף ו-45 תלמידים מצטיינים באומנויות לומדים במרכז לאומנויות באור יהודה. כמו כן משתתפים

חוק חינוך ממלכתי משלב;

300 בתי"ס מבקשים ליישם,

משרד החינוך לא מקצה תקציב

(המשך מעמי ראשון)

מנהלת ארגון צו פיוס, עליזה גרשון, הציגה בכנס ממצאי סקר, שנערך בשבוע שעבר בקרב מדגם ארצי מייצג של האוכלוסייה היהודית בישראל.

מתוצאות הסקר עולה, כי 34% מהמשתתפים הדתיים-לאומיים, 58% מהחילוניים ו-57% מהמסורתיים, הביעו את הסכמתם לשלוח את ילדיהם לבי"ס משלב.

נתון נוסף שעולה מהסקר הוא, שמרבית הציבור אינו מודע לקיומם של בתי"ס משותפים לחילונים, דתיים ומסורתיים. 71% מהנשאלים ציינו כי לא שמעו כלל על בתי"ס כאלה. בישראל פועלים כיום 20 בתי"ס משלבים, שבהם לומדים תלמידים חילוניים ודתיים. את בתי"ס מפעילות העמותות קשת ומיתרים.

שותפות פעילה של ההורים עם בתיה"ס מסייעת בשיפור הישגי התלמידים כך טוענת ד"ר ברוריה שדל, מאוניברסיטת חיפה, מנהלת תוכנית "שותפות ביה"ס, משפחה וקהילה", המופעלת בארבעה בתי"ס יסודיים בחיפה

בתיה"ס המקיימים שותפות פעילה עם ההורים, הישגי התלמידים גבוהים יותר מאשר בבתי"ס האחרים. כך טוענת מנהלת תוכנית "שותפות ביה"ס, משפחה וקהילה" באוניברסיטת חיפה, ד"ר ברוריה שדל. לדבריה, מחקרים מצאו, כי במדינות שבהן יש חיבור טוב ושותפות בין ההורים לבתי"ס, הישגי התלמידים גבוהים ורמת האלימות נמוכה. מדובר במדינות המדורגות בראש סולם ההישגים במבחני פיזה הבינלאומיים, כמו פינלנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה הדרומית ויפן.

תוכנית שותפות ביה"ס, משפחה וקהילה מופעלת השנה במתכונת ניסוי בארבעה בתי"ס יסודיים בחיפה. שני בתי"ס, איינשטיין וחופית, הם מהמגזר היהודי ושניים, אחמדיה ועבד ארחמאן אלחאג' – מהמגזר הערבי.

לדברי ד"ר שדל, התוכנית מבוססת על יחסי גומלין של ביה"ס עם ההורים והקהילה, המושתתים על כבוד הדדי ואמון. לדבריה, במסגרת התוכנית ההורים שוב אינם נתפסים כצרכנים פסיביים של ביה"ס, אלא כשותפים פעילים בתהליכי קבלת ההחלטות. שיתוף הפעולה עם ההורים גם עוזר למורים להכיר את התלמיד, ומעניק להורים תובנות על ילדם כתלמיד.

לדברי ד"ר שדל, התוכנית מעניקה לצוות החינוכי של ביה"ס כלים, המאפשרים להם ליצור עם ההורים תקשורת דו-צדדית. בתקשורת מסוג זה צוות ביה"ס זמין להורה בכל בעיה עם ילדו או עם ביה"ס, ואף מציע לו פתרונות. תקשורת דו-צדדית שונה מתקשורת חד-צדדית, שמתקיימת בבתי"ס רבים, המתמקדת בעיקר בהעברת הודעות להורים.

התוכנית מבוססת על מודל שפיתחה החוקרת ג'ויס אפשטיין, מאוניברסיטת ג'ון הופקינס בארצות הברית, המשלב חינוך, סוציולוגיה ופסיכולוגיה.

עקרונות המודל הם: העצמת ההורים באמצעות שיפור התקשורת בינם לילדים ובינם לביה"ס, ושיתוף ההורים בקבלת החלטות; תקשורת דו-צדדית בין ביה"ס לבין ההורים; התנדבות של ההורים בתוך ביה"ס בפעילויות חברתיות ולימודיות; סיוע של ביה"ס להורים למלא את חלקם בלמידה הנעשית בבית; שילוב הקהילה – הקהילה נהפכת למשאב עבור ביה"ס והוא נעזר בה, למשל בגורמי הרווחה. כמו כן

מצילה חיים" – הנערכת בעזרת מתקן הדמיה לחגורות בטיחות, ומיועדת לכיתות א'–ט'. הסדנאות מותאמות גם לבתי"ס לחינוך מיוחד. הסדנאות מאושרות על ידי משרד החינוך והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים.

לפרטים נוספים; טלפקס – 04-6964640, 054-6964640, דוא"ל – hadasgo10@walla.com

כיתת אומן לקונדיטוריה – אסטלה הוא ביה"ס לקונדיטוריה, השם דגש על לימוד מקצועי ומעמיק של כל תחומי הקונדיטוריה הקלאסית והמודרנית והכנת שוקולד. השיעורים בביה"ס נערכים בקבוצות קטנות בנות 8-12 תלמידים. בראש צוות ההוראה של ביה"ס עומדת השפית אסטלה מושקוביץ, בוגרת ביה"ס Le Cordon Bleu בפריז. הצוות כולל קונדיטורים מוסמכים ומומחים לטכנולוגיית מזון ולהנדסת המזון. הקורסים מתאימים גם למורות בשבתון.

לפרטים נוספים; טל' – 03-5329381

כדאי לדעת

מוזיאון פעיל בחיק הטבע – בנחל רפאים בירושלים שוכן המוזיאון הפעיל עין יעל. המוזיאון כולל טרסות, מעיין, בוסתנים, מתקנים חקלאיים, ורחוב רומי משוחזר. בעין יעל גם שרידים ארכיאולוגיים של וילה רומית, בתי מרחץ ופסיפסים מרשימים. מוזיאון עין יעל מקיים מגוון סדנאות ופעילויות לתלמידים, המשחזרות את המלאכות והחקלאות בימי קדם כמו; אריגה, קדרות, ייצור נייר ודיו, הכנת פסיפס, ציור על קיר (פרסקו) והפקת שמנים מבושמים. בעונות החקלאיות מופעלים בעין יעל בית בד לייצור שמן, גת לייצור תירוש וגורן לדיש חיטה.

לפרטים נוספים; טלפון – 02-6451866, דוא"ל – office@einyael.co.il

סדנאות זה"ב לכל הגילאים – חברת א.ד.ר בטיחות בדרכים עוסקת במתן שירותי הדרכה בנושא זהירות ובטיחות בדרכים בגני ילדים ובתי"ס, וכן בחינוך הבלתי פורמאלי.

בין מגוון הסדנאות; "הליכה בטוחה" – הכוללת בניית דגם תלת ממדי של רחוב בגודל 3 מ"ר, ומיועדת לכיתות א'–ג', ו"חגורה

■ **כבר בחטיבת הביניים; מסלול לימודים לתואר ראשון** – בשנת הלימודים שעברה נפתח בחטיבת הביניים של ב"ס אורט במעלה בטבריה מסלול לימודים לתואר ראשון של הטכניון. מטרת המסלול היא לאפשר לתלמידים מצטיינים לימודים לתואר ראשון, במקביל ללימודים הרגילים.

במסלול משתתפים השנה 50 תלמידים מכיתות ז' ו-ח'. מאורט במעלה נמסר, כי המורים המלמדים את תלמידי המסלול, זוכים להערכה רבה מרשת אורט ומהטכניון על איכות ההוראה, והתלמידים – לשבחים על הישגיהם הגבוהים. בשבוע שעבר התקיים בטכניון כנס, שעסק בהמשך הלימודים האקדמיים של משתתפי המסלול בחטיבה העליונה. במהלך הכנס הסבירו מרצים מהטכניון לתלמידים על הדרך שעליהם לעבור בשנים הבאות, כדי לרכוש תעודת בגרות איכותית ותואר הראשון.

לדברי שיא שטרית, תלמידת המסלול משכבת ח'; "התוכנית מאפשרת לי לימודים מאתגרים ומרתקים. אני מאמינה שבני נוער

יזמות חינוכית

■ **"יום הבוגר" בתיכון עסק בשירות משמעותי בצה"ל** – ב"ס מקיף ח' בראשון לציון ערך בשבוע שעבר את "יום הבוגר". במהלך היום נפגשו תלמידי שכבות י"א ו"ב עם בוגרי ביה"ס המשרתים בצה"ל.

היום נפתח במסדר חגיגי, שבו בירכה מנהלת ביה"ס, אורית לבון, את הבוגרים. לבון הוסיפה כי היום חשוב להעלאת המודעות לגיוס לצה"ל

בדיונים התבקשו הבוגרים להביע דעתם

בנושאים ערכיים, כמו "מהו שירות

משמעותי בצה"ל"?

ו"מה חשוב יותר – צורכי הצבא או רצון

המתגייס" וענו לשאלות התלמידים.

בקרב התלמידים. במסדר גם הופיעו להקות המחול והזמר של ביה"ס. בהמשך היום התקיימו בכיתות מפגשים בין הבוגרים לתלמידים. את הפעילות סיכמו דיוני פאנל בהשתתפות הבוגרים, שנערכו בכל אחת מהשכבות. בדיונים התבקשו הבוגרים להביע דעתם בנושאים ערכיים, כמו "מהו שירות משמעותי בצה"ל" ו"מה חשוב יותר – צורכי הצבא או רצון המתגייס" וענו לשאלות התלמידים. האירוע אורגן על ידי הרכזת החברתית של ביה"ס, סיגל גרינפלד-מיטלמן.

■ **התלמידים הפריחו לשמיים תפילות למען חבר פצוע** – תלמידים מארבעה בתי"ס בשוהם השתתפו באחד מימי שישו האחרונים באירוע תפילה. האירוע הוקדש לאמיר בלחסן, תלמיד כיתה ז' בביה"ס העל יסודי הצומח ביישוב, שנפצע בתאונת דרכים, במהלך חופשת הקיץ. התלמיד מאושפז בבית החולים במצב אנוש. באירוע, שנערך בגן ציבורי ביישוב, השתתפו התלמידים מביה"ס העל יסודי, הישיבה – אולפנה שלהבת, ב"ס שחף ובי"ס צוקים. במהלך האירוע הפריחו התלמידים בלונים לשמיים, שאליהם צירפו תפילות אישיות שחיברו לשלום חברם. במהלך האירוע גם התקיימה פעילות הסברה, שעסקה בלקיחת אחריות אישית ובהתנהגות בטוחה בדרכים.

■ **אירוע התרמה למען בוגר ביה"ס** – בשבוע שעבר התקיים בקריית החינוך אורט רחובות אירוע התרמה למען בוגר ביה"ס, אביחי לוי, הזקוק לניתוח השתלת כליה. האירוע התקיים במסגרת תוכנית "שורשי ישראל" של רשת אורט,

צריכים לשאוף גבוה, ויודעת שהמאמצים שלי היום יובילו אותי לעתיד מוצלח ביותר. אני גאה להיות חלק ממסלול כל כך איכותי."

■ **בבאר שבע; סדרת הרצאות בפיזיקה לתלמידי התיכון** – אגף החינוך בעיריית באר שבע, מרכז אילן רמון והמחלקה לפיזיקה באוניברסיטת בן גוריון, פתחו השבוע סדרת הרצאות בפיזיקה. הסדרה מיועדת לתלמידי התיכונים בעיר. נושא ההרצאות הוא "האתגרים הגדולים של הפיזיקה במאה ה-21; מהיווצרות היקום עד לשבב האטומי". מטרת הסדרה היא לחשוף את התלמידים לפיזיקה.

במסגרת הסדרה, שבראשה עומדים פרופ' יגאל מאיר וד"ר משה שכטר, מאוניברסיטת בן גוריון, יתקיימו השנה 4-5 הרצאות על ידי סגל המחלקה לפיזיקה. ההרצאות יתארו, בין היתר, מחקרים חשובים הנערכים בימים אלו במחלקה.

באירוע הפתיחה של סדרת ההרצאות השתתפו נשיאת אוניברסיטת בן גוריון, פרופ' רבקה כרמי, סגנית ראש עיריית באר שבע, ד"ר חפצי זוהר, מנכ"ל קרן רש"י, אלי אלולוף, ומנהלת מחוז דרום, עמירה חיים.

שבמסגרתה לומדים התלמידים נושאים אקטואליים, הבאים לידי ביטוי במקורות היהודיים. האירוע כלל פעילות בכיתות בנושא חשיבות העזרה לזולת בעיני היהדות. במהלך הפעילות למדו התלמידים כיצד באה לידי ביטוי החובה לעזור בהצלת חיי אדם במשנה ובמקורות נוספים. בהפסקות גם הוקמו דוכנים למכירת עוגות בחטיבת הביניים והתיכון של קריית החינוך ובמכללת אורט רחובות. את העוגות הביאו תלמידים מביה"ס.

מאורט רחובות נמסר, כי במשך פחות משעה נאספו בקריית החינוך כ-6,000 שקלים, שנתרמו למימון הניתוח.

■ **פסטיבל הסרטים יוקדש לאמנת זכויות הילד** – "פסטיבל הרצל הזהב השישי לסרטים" יתקיים ב-3.2.2010, בהיכל אומנויות הבמה בהרצליה. הפסטיבל, שכותרתו השנה היא "שומעים ומשמיעים", יוקדש לציון 20 שנה לאמנת זכויות הילד. בפסטיבל ישתתפו סרטי תלמידים מבתי"ס על יסודיים ב-18 יישובים. הסרטים שיצרו בני הנוער, מציגים דילמות בנושאים כמו שוויון במשפחה, זכויות התלמיד, אלימות, שימוש בסמים ואלכוהול ושירות בצבא. במהלך הפסטיבל יוקרנו הסרטים ויתקיימו מפגשים עם יוצריהם וסדנאות עם אנשי מקצוע מתחום הקולנוע. בטקס נעילת הפסטיבל יחולקו פרסים לסרטים המצטיינים. פסטיבל הרצל הזהב הוא יוזמה משותפת של עיריית הרצליה ומחוז תל אביב. הכניסה לפסטיבל חופשית.

כדאי לדעת

■ **במוזיאון האדם והחי; סיורים לימודיים וחוויתיים**

לתלמידים – מוזיאון האדם והחי בפארק הלאומי ברמת גן מקיים תערוכות, פעילויות וסיורים מודרכים, העוסקים בעולם החי והאדם. בין נושאי הפעילויות; התפתחות היצורים החיים על פני כדור הארץ, זוחלים ודינוזאורים, האדם הקדמון, תנועה, שלד ושרירים, המוח ומערכת העצבים, תקשורת וחושים, רבייה ותורשה. כמו כן מעניק המוזיאון ייעוץ לתלמידים הכותבים עבודות בנושאי התצוגות, ומעניק לבתי"ס שירותי הדרכה בשילוב ספריה ומאגרי מידע.

המוזיאון עורך גם קייטנות וסדנאות, ימי הולדת מקוריים לגילאי 5-10 ואירועים מיוחדים למשפחות וילדים.

ניתן ליצור קשר עם המוזיאון בכתובת;

<http://www.adamechai.org.il/HTMLs/Home.aspx>

■ ברשת אורט; פרסים למורים מצטיינים בשילוב התקשוב בהוראה – רשת אורט העניקה בשבוע שעבר את פרסי המצוינות ביישומי תקשוב בחינוך על שם נחמה שני. הפרסים הוענקו לארבעה מורים בבתי"ס של הרשת. פרס על אתר לימודי מצטיין הוענק לסמדר ריינר, מורה במגמת תעשייה וניהול באורט קריית ביאליק. מרשת אורט נמסר, כי באתר המגמה, שאותו מנהלת המורה, מרוכזים מידע רב, פעילויות, עבודות תלמידים ופלטפורמה ללמידת עמיתים משותפת. האתר פופולארי מאוד בקרב התלמידים, ונרשמו אליו כ-120 אלף כניסות בשנת תשס"ט.

פרס נוסף לאתר לימודי מצטיין הוענק לעדנה תם, מורה במגמת מדעי המידע באורט לוד. מרשת אורט נמסר, כי המורה הפכה את אתר המגמה לאמצעי מוביל ולמשאב מרכזי בתהליך הלמידה. פרס למורה פורץ דרך בשימוש בתקשוב בבית"ס הוענק לעאדל מח'ול, מורה באורט תרשיחא. מח'ול הקים את אתר ביה"ס ומנהל אותו. מרשת אורט נמסר, כי המורה פיתח בבית"ס תרבות של תקשוב, שלא הייתה קיימת

פרס למורה פורץ דרך בשימוש בתקשוב בבית"ס הוענק לעאדל מח'ול, מורה באורט תרשיחא. מח'ול הקים את אתר ביה"ס בעברית ובערבית, מה שמסייע לקדם את הדו-קיום בין תלמידי ביה"ס משני המגזרים.

למעשה לפני כן. מרשת אורט נמסר עוד, כי האתר שהקים המורה מספק מענה פדגוגי לצורכי ביה"ס, ומשמש סביבה ללמידה מקוונת יעילה. עוד נמסר, כי האתר הוא דו-לשוני, בעברית ובערבית, ומסייע לקדם את הדו-קיום בין תלמידי ביה"ס משני המגזרים. פרס הוקרה מיוחד הוענק למורה לתנ"ך בתיכון אורט סינגאלובסקי, ד"ר משה חגי. חגי מפרסם מזה כשנתיים סקירות של פרשת השבוע באתר אורט ישראל ובאתר שורשי ישראל. את הפרסים העניקה קרן לזכרה של נחמה שני, מנהלת פרויקטים לשילוב התקשוב בהוראה ובלמידה במרכז המחקר והפיתוח של רשת אורט, שנפטרה לפני כשנה. בטקס הענקת הפרסים השתתף בעלה של שני, שהקים את הקרן לזכרה.

■ נחנכו 13 כיתות חכמות במודיעין-מכבים-רעות – בשבועות האחרונים נחנכו 13 כיתות חכמות ראשונות במערכת החינוך במודיעין-מכבים-רעות. הכיתות נפתחו בבתי"ס; האלה, מעוז המכבים, קשת, עירוני א', תיכון מכבים-רעות ואולפנת אורות מודיעין. הכיתות מצוידות בעמדת מחשב למורה המקושרת לאינטרנט, מקרן ולוח אינטראקטיבי. מהעירייה נמסר, כי בימים אלה מוקם פורטל חינוך עירוני. הפורטל יכלול אתרים משודרגים של בתי"ס בעיר, שבהם יהיה מרחב אישי מקוון ופעיל לכל תלמיד ומורה. כמו כן יכלול הפורטל מרכז משאבים עירוני בתחום החינוך ופורטל לגני הילדים.

■ מחשבים ניידים הוענקו ל-55 מורים בהרצליה – במערכת החינוך בהרצליה מתקיימת תוכנית בשם "הוראה מתוקשבת". במסגרת התוכנית הוענקו בשבוע שעבר מחשבים ניידים ל-55 מורים מבתי"ס בעיר. כמו כן צוידו 29 כיתות במקרנים וחיבור לאינטרנט. בנוסף למחשבים הניידים, מוענקים למורים המשתתפים בתוכנית חומרי לימוד מגוונים, באמצעות הפורטל החינוכי העירוני. כמו כן

עוברים המורים הכשרה של משה"ח במיומנויות מחשב ובשימוש מושכל בסביבה הדיגיטאלית להוראה. תוכנית הוראה מתוקשבת בהרצליה החלה אשתקד במתכונת ניסוי. במסגרת הניסוי חולקו מחשבים ניידים למורי המדעים בחטיבות הביניים ובארבעה בתי"ס יסודיים בעיר. אגף החינוך בעירייה שליווה את הניסוי מצא, כי התוכנית תורמת למהלך השיעורים ומעצימה את המורים.

בעקבות הצלחת הניסוי החליטה העירייה לצרף לתוכנית את מורי המדעים בכל בתי"ס היסודיים בעיר, את מורי המתמטיקה בחטיבות הביניים ואת מורי האזרחות בכיתות האתגר בתיכונים.

■ קורס לפיתוח משחקי מחשב בעולמות וירטואליים לתלמידי חטיבות הביניים – חברת MetaverSense Ltd הודיעה על פתיחת קורס בשם "אוואטר אקדמיה: פיתוח משחקי מחשב ויצירה בתוך עולמות וירטואליים – הדור הבא". הקורס, המיועד לתלמידי חטיבות הביניים, יפתח בסוף החודש ברמת השרון.

מהחברה נמסר, כי במסגרת הקורס ירכשו התלמידים ידע בפיתוח משחקי מחשב, יפתחו מיומנויות יצירה במדיה דיגיטאלית ובעולמות וירטואליים, ילמדו עקרונות בתכנות מונחה אובייקטים ויפתחו כישורי חשיבה יצירתית וחשיבה עסקית. בקורס ייחשפו התלמידים לפלטפורמות לפיתוח משחקים למחשב, טלפון סלולארי, ועולמות וירטואליים, ילמדו מבוא ליזמות עסקית בפיתוח משחקי מחשב ויתנסו באופן מעשי בתהליך עיצוב ופיתוח משחק מחשב.

עוד נמסר, כי שיטת ההדרכה של הקורס מבוססת על למידה בצוותים קטנים, תוך שימוש בתוכנות פיתוח משחקי מחשב ועולמות וירטואליים. בני נוער יתנסו במהלך הקורס בהקמת חברת הזנק ובשיקולים המלווים את תהליך פיתוח משחק מחשב או עולם וירטואלי תלת מימדי, משלב העלאת הרעיונות ועד הפקת התוצר הסופי. הקורס יתקיים באמצעות מפגשי פנים אל פנים ומפגשי למידה מרחוק. מפגשי הלמידה מרחוק יונחו על ידי אווטאר – דמות תלת ממדית וירטואלית, בתוך אי וירטואלי מאובטח בשם i-land.

חברת מטאוורסנס, בראשות ד"ר חנן גזית, מספקת שירותי פיתוח לעולמות וירטואליים ולמשחקי מחשב, למוסדות חינוך ואקדמיה. לפרטים נוספים; טל' 054-5277800, info@metaversense.com

■ תוכנות חווייתיות ללימוד קריאה ותרגול לוח הכפל – חברת לומדע פיתחה לאחרונה שתי תוכנות חווייתיות בנושאים לימודיים הדורשים תרגול רב – "אותיות הפלא" ו"פגבג כפול שבע". התוכנה אותיות הפלא מסייעת לתלמידים בראשית לימודי הקריאה. לתוכנה שתי גרסאות, גרסת הגן – להכנה לכתה א', וגרסה מלאה ללימוד הקריאה והכתיבה, המיועדת לתלמידי כיתה א' ולתלמידים בכיתות גבוהות יותר, שעדיין לא רכשו את כל אבני היסוד של הקריאה. התוכנה תומכת בשיטות הקריאה הפונטיות ותואמת לתוכנית הלימודים בקריאה וכתביה של משה"ח.

התוכנה פגבג כפול שבע מיועדת לכיתות ב'–ד' ועוסקת בתרגול לוח הכפל. המשחקים בתוכנה מתגמלים את התלמידים ב"כסף" ו"מתנות" וירטואליות, ומושכים אותם לתרגול כפל וחילוק. לתוכנה מצורפת חוברת, המשתלבת עם הפעילויות הממוחשבות ומספרת את סיפורם של הפגבגים.

התוכנות מכילות מגוון משחקים המסייעים לילד להתמקד, להפנים כללים ולשפר את הזיכרון ויכולות קוגניטיביות נוספות ואת המוטיבציה ללמידה. לפרטים נוספים; טל' 04-9947780.

■ **אמנה** – תלמידי חטיבות הביניים בטבריה חתמו בשבוע שעבר על אמנה נגד אלימות. האמנה גובשה כחלק מהיישום של תוכנית הרא"ל (הבלגה, ריסון, אחריות, למידה) למניעת אלימות, שפותחה על ידי פרופ' עמוס רולידר. תוכנית הרא"ל מופעלת בבתי"ס בטבריה במסגרת תוכנית "עיר ללא אלימות". אשתקד יושמה התוכנית בבתי"ס היסודיים בעיר, ובשנת הלימודים הנוכחית הורחבה לחטיבות הביניים. מעיריית טבריה נמסר, כי בסקר שנערך בבתי"ס היסודיים, בסוף שנת הלימודים שעברה, נמצא שיפור משמעותי ומובהק בתחושת המוגנות של התלמידים. בטקס החתימה על האמנה השתתפו ראש המטה הארצי של תוכנית עיר ללא אלימות, ד"ר אורלי אינס, ראש עיריית טבריה, זוהר עובד, המפקחת המתכללת היישובית, דבורי נגר, מנהל אגף החינוך, יואב טריידל, מנהלי חטיבות הביניים, מורים, הורים ותלמידים.

■ **אותרו** – אחת מהישיבות האחרונות של פורום הפיקוח המחוזי עסקה ביישום תוכנית שמיד – התוכנית הלאומית לטיפול בילדים ובני נוער בסיכון. את התוכנית מובילים משרד הרווחה ומשה"ח, באמצעות המחוזות. לתוכנית שותפים גם משרד הבריאות, המשרד לקליטת העלייה, המשרד ביטחון פנים, משרד התמ"ת, מרכז השלטון המקומי וארגון הג'וינט. במסגרת התוכנית חולק מחוז צפון לשני חלקים – צפון א' וצפון ב'. מנהלת המחוז, אורנה שמחון, אחראית ליישום התוכנית באזור צפון א', הכוללת את הערים טבריה, נצרת, נצרת עילית, שלומי, צפת, עכו, מעלות-תרשיחא, סחנין ויישובים נוספים. על יישום התוכנית באזור צפון ב' אחראי מנהל המחוז במשרד הרווחה, יהודה פוקס. מהמחוז נמסר, כי בתהליך המיפוי המעמיק שנערך לקראת יישום התוכנית, אותרו 41 אלף ילדים ובני נוער בסיכון, שהם כ-20% מכלל אוכלוסייה זו ביישובים המשתתפים בתוכנית בצפון. ליישום התוכנית במחוז הוקצה תקציב של 30 מיליון ש"ח. התקציב מיועד לטיפול רב תחומי בילדים ובני הנוער בסיכון, הכולל גם תגבור לימודי.

■ **הכשירה** – עיריית נצרת עילית, בסיוע משה"ח, הכשירה לאחרונה שש כיתות אקוסטיות לתלמידים לקווי שמיעה. במסגרת הפרויקט הותקנו בכל כיתה תקרה אקוסטית, מערכת הגברה ומזגן

שקט. כמו כן צופו קירות הכיתות בטפט בולע רעשים ובחלונותיהן הותקנו זגוגיות החוסמות רעשים. במערכת החינוך בבתי"ס נוצרת עילית משולבים 15 תלמידים לקווי שמיעה.

מחוז תל אביב

■ **נחנך** – בשבוע שעבר נחנך אולם הספורט החדש בתיכון אוהל שם ברמת גן. בהקמת האולם השקיעו העירייה ומפעל הפיס כ-18 מיליון ש"ח. מעיריית רמת גן נמסר, כי האולם הוא מהמפוארים באולמות הספורט בעיר. במהלך טקס חנוכת האולם ערכה נבחרת הכדוריד של ביה"ס משחק ראווה, ותלמידות מנבחרת טניס השולחן, שזכתה במקום הראשון באליפות הארץ לתיכונים, הציגו משחק לדוגמה. בטקס חנוכת האולם השתתפו ראש עיריית רמת גן, צבי בר, ומנכ"ל מפעל הפיס, שאול סוטיניק.

מחוז דרום

■ **תמרור אזהרה** – באחת מהכיתות בבי"ס מקיף י באשדוד חיבלו בחודש שעבר תלמידים בכיסא, וגרמו לנפילתה של אחת המורות. אחד מהתלמידים אף צילם את האירוע בטלפון הסלולארי שלו, והפיץ את

■ **מנהלי כפרי הנוער השתתפו במסע לימודי וחוויתי באתיופיה** – 43 מנהלי כפרי נוער מרחבי הארץ השתתפו לאחרונה במסע לימודי וחוויתי באתיופיה. לדברי מנהלת כפר הנוער ויצו ניר העמק שליד עפולה, אסתי כהן, שהשתתפה בטיול; "המטרה העיקרית במסע הייחודי הזה הייתה להכיר את התרבות האתיופית, מתוקף העובדה שבכפרים שלנו לומדים תלמידים רבים בני הקהילה". ההכנות לטיול כללו מפגשים משותפים של המנהלים.

במסגרת הטיול סיירו המנהלים בבירת אתיופיה, אדיס אבבה ובכפרים שבהם גרו בעבר יהודים שעלו ארצה. כמו כן ביקרו המנהלים במחנה בעיר גונדר, שבו מתגוררים אלפי בני העדה האתיופית המבקשים לעלות לישראל.

כהן מספרת, כי אחד הרגעים המרגשים בטיול התרחש במהלך ביקור בכפרים יהודיים. לדבריה; "כשהגענו לכפרים התכנסנו למפגש מיוחד ומרגש בבית כנסת, שבו התפללנו, שרנו שירים ורקדנו". לדבריה, חוויה מרגשת נוספת חוו המנהלים במהלך הביקור בגונדר. בעיר ובכפרים

הסרטון. בעקבות האירוע החליטו בשבוע שעבר הנהלת ביה"ס ועיריית אשדוד לסלק את התלמיד מביה"ס. עיריית אשדוד אף פרסמה הודעה המנמקת את ההחלטה. על פי ההודעה, ההתנהגות המשפילה והאלימה של התלמיד לא הייתה אירוע חד פעמי. בהודעה מצוין; "המקרה האחרון היה 'הקש ששבר את גב הגמל', והיה הגורם האחרון לסילוקו של התלמיד מביה"ס. קדמו לכך לא מעט פעולות חינוכיות עם התלמיד והוריו, שפורטו בדו"ח ביה"ס". על פי ההודעה, התלמיד הודה בעבר כי שבר בעבר שמשה במכוניתה של מורה מביה"ס. לאחר האירוע הוחתם התלמיד על חוזה, שבו התחייב להתנהג כיאות, ולא עמד בו.

עוד נמסר בהודעה, כי ביה"ס נהג בהתאם לחוזר מנכ"ל משה"ח, וביצע את כל הפעולות החינוכיות וההסברתיות הנדרשות לפני שהגיע להחלטתו, כמו שיחות ברור עם התלמיד והוריו, ודיונים בוועדות המקצועיות ובמועצה הפדגוגית, שהתקיימו בנוכחות מפקח ביה"ס. "זהו תמרור אזהרה לתלמידים אחרים, דווקא בימים אלה, שבהם יש כאלה הנוטלים לעצמם חירות מופרזת, ועוברים על כל הכללים המחייבים מסגרת חינוכית", מסכמת ההודעה.

בסביבתה נולדו תלמידים רבים הלומדים כיום בכפרי הנוער. במהלך הביקור גם נפגשו המנהלים עם בני הקהילה האתיופית. במפגש הציגו המנהלים מצגת המתעדת את השתלבותם של בני הנוער האתיופיים בכפרי הנוער בארץ. התברר, כי אביו של אחד מהתלמידים שצולמו למצגת נכח במפגש. האב לא ראה את בנו, הלומד כיום בכיתה י"ב, מאז שהיה בן חודש. לדברי כהן, בעקבות המסע לאתיופיה המנהלים יודעים הרבה יותר על המנהלים

לדברי כהן, בעקבות המסע לאתיופיה המנהלים יודעים הרבה יותר על המנהלים של תלמידיהם בני העדה והוריהם.

של תלמידיהם בני העדה והוריהם, על האופן בו הם גדלו והתחנכו, מציאות חייהם וההיסטוריה שלהם. כהן מספרת, כי בקרוב יופק סרט המתאר את המסע שערכו המנהלים באתיופיה.